

***ЗВІТ про роботу
Комітету з питань державного будівництва, регіональної
політики та місцевого самоврядування
за 5 сесію Верховної Ради України VIII скликання***

***п'ята сесія
Верховної Ради України восьмого
скликання***

Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування було створено Верховною Радою України VIII скликання відповідно до Постанови від 4 грудня 2014 року № 22-VIII «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання», а його склад визначено відповідно до Постанови від 4 грудня 2014 року № 23-VIII «Про обрання голів, перших заступників, заступників голів, секретарів, членів комітетів Верховної Ради України восьмого скликання та обрання голови Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації» (зі змінами). За час роботи п'ятої сесії Верховної Ради України VIII скликання його кількісний склад – 17 народних депутатів України – не змінився, не змінилася також і структура Комітету, яку складають 6 підкомітетів.

ЗАКОНОПРОЕКТНА РОБОТА КОМІТЕТУ

Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування під час п'ятої сесії Верховної Ради України VIII скликання здійснював свою роботу відповідно до Конституції України, законів України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», Регламенту Верховної Ради України, Постанови Верховної Ради України від 04.12.2014 № 22-VIII «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання», доручень Верховної Ради України та Голови Верховної Ради України на основі законності, гласності, наукової обґрунтованості, вільного обговорення і вирішення питань, колегіальності, плановості, рівноправності, доцільності, функціональності.

КОМІТЕТИ БУДУЮТЬ СВОЮ РОБОТУ НА ПРИНЦИПАХ:

- верховенства права;
- законності;
- гласності;
- їх рівноправності;
- доцільності;
- функціональності;
- плановості;
- наукової обґрунтованості;
- колегіальності;
- вільного обговорення і вирішення питань.

стаття 3

Закону України

“Про комітети Верховної Ради

Діяльність Комітету була організована відповідно до Плану роботи Комітету на період п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання (вересень 2016 року – січень 2017 року), затвердженого на засіданні Комітету 13 липня 2016 року та окремих доручень Голови Комітету. Вона підпорядковувалась вирішенню важливих завдань з підготовки на розгляд Верховної Ради України проектів законодавчих актів з питань державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, вдосконалення правової основи формування об'єднаних територіальних

громад

та діяльності органів місцевого самоврядування, надання адміністративних послуг, перейменування населених пунктів, встановлення і зміни меж міст і районів, призначення

позачергових виборів до органів місцевого самоврядування тощо.

Засідання Комітету за період роботи п'ятої сесії проводились відповідно до Постанови Верховної Ради України від 07.07.2016 № 1447-VIII «Про календарний план проведення п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання». Засідання Комітету проводились, як правило, під час тижня пленарних засідань парламенту по середах, а в разі необхідності – в інший визначений день.

Під час розгляду питань порядку денного на засіданнях Комітету були дотримані норми Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України в частині відкриття та закриття головуючим засідання, винесення на обговорення проектів актів Комітету, підготовлених профільними підкомітетами, надання слова для доповідей, виступів, пояснень, коментарів, відповідей на питання як членам Комітету, так і запрошеним на засідання особам, оголошення результатів голосування та факту прийняття акту Комітету, інформування про матеріали, що надійшли на адресу Комітету, здійснення голосування народними депутатами України - членами Комітету особисто в залі засідань Комітету тощо.

Засідання Комітету та його підкомітетів проходили у діловій атмосфері, за взаємної поваги народних депутатів України – членів Комітету один до одного, працівників секретаріату та запрошених. Жодного разу дії народних депутатів України – членів Комітету не були оскаржені на предмет порушення етики поведінки, також жодного разу засідання Комітету не переносилися чи були припинені внаслідок відсутності кворуму. Середній показник присутності народних депутатів України – членів Комітету на його засіданнях склав близько 75 %, тобто в середньому в одному засіданні Комітету брали участь, як правило, 13 народних депутатів України із 17 осіб його загального складу.

ЗАКОНОПРОЕКТНА ФУНКЦІЯ КОМІТЕТІВ

статті 12, 15, 16

Закону України

“Про комітети Верховної Ради України”

Всього за звітний період було проведено 11 засідань Комітету (8 планових та 3 позапланові), на яких розглянуто 53 питання різної спрямованості в розрізі виконання Комітетом законопроектної (23), організаційної (18) та контрольної функцій (12). На цих засіданнях було розглянуто 112 законопроектів (в т. ч. 97 проектів постанов, внесених народними депутатами України – членами Комітету з питання призначення позачергових виборів до органів місцевого самоврядування) щодо яких Комітет визначався головним та проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», головним щодо якого був Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

За час роботи п'ятої сесії парламент прийняв 65 постанов, що належали до предмету відання Комітету. Серед них постанови Верховної Ради України:

- від 07.09.2016 № 1496-VIII «Про перейменування села Данине Ніжинського району Чернігівської області»;
- від 07.09.2016 № 1497-VIII «Про перейменування села Матроська Ізмаїльського району Одеської області»;

- від 08.09.2016 № 1517-VIII «Про зміни в адміністративно-територіальному устрої Луганської області, зміну і встановлення меж міст Золотого та Гірського Попаснянського району Луганської області»;
- від 08.09.2016 № 1518-VIII «Про зміни в адміністративно-територіальному устрої Донецької області, зміну і встановлення меж міста Слов'янськ та Слов'янського району Донецької області»;
- від 08.09.2016 № 1519-VIII «Про зміни в адміністративно-територіальному устрої Донецької області, зміну і встановлення меж Бахмутського району Донецької області»;
- від 08.09.2016 № 1520-VIII «Про зміни в адміністративно-територіальному устрої Донецької області, зміну і встановлення меж міста Горлівка та Бахмутського району Донецької області»;
- від 22.09.2016 № 1602-VIII «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи».

Окрім того, було прийнято 54 постанови щодо призначення позачергових виборів до органів місцевого самоврядування та 4 постанови про прийняття за основу законопроектів із реєстр. №№ 4110, 4742, 4772, 4676.

Підкомітет з питань місцевого самоврядування за період роботи п'ятої сесії запропонував для обговорення на засіданнях Комітету 3 проекти законів України, головним з підготовки яких визначався Комітет.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо набуття повноважень сільських, селищних, міських голів (реєстр. № 4110 від 19.02.2016) було подано на розгляд Верховної Ради України 16 народними депутатами України – членами Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування. Цим законопроектом формулювання Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо набрання повноважень новообраним сільським, селищним, міським головою уточнювалися та приводилися у відповідність із виборчим законодавством. Також запроваджувався прямий припис Центральній виборчій комісії реєструвати новообраних депутатів місцевих рад, відповідних голів і старост у разі бездіяльності територіальної виборчої комісії. Законопроект було прийнято за основу 22 вересня 2016 року з дорученням Комітету підготувати його до другого читання. Загалом до законопроекту було подано 5 пропозицій, авторами чотирьох з яких стали народні депутати України – члени Комітету О.Бойко, М.Федорук, О.Дехтярчук та Ю.Бублик, а одну пропозицію подав народний депутат України Ю.Левченко. За результатами розгляду даних пропозицій на засіданні Комітету 2 листопада 2016 року, 4 з них було враховано, а 1 – відхилено.

Проект Закону України про внесення змін до статті 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо виправлення техніко-юридичних помилок (реєстр. № 4779 від 03.06.2016) було подано народним депутатом України Ю.Бубликом і розроблено з метою внесення окремих правок

технічного характеру до чинного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що сприятиме покращенню техніко-юридичної якості нормативного матеріалу та однозначності при правозастосуванні. Даний законопроект було розглянуто на засіданні Комітету, що відбулося 16 листопада 2016 року та рекомендовано Верховній Раді України прийняти його за наслідками розгляду в першому читанні за основу та в цілому.

Проект Закону України про внесення змін до статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (щодо обов'язкового оприлюднення актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування) (реєстр. № 4142 від 24.02.2016), було подано народними депутатами України О.Дубініним, В.Купрієм, О.Шевченком. Його автори запропонували встановити, що акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування підлягають обов'язковому оприлюдненню в офіційних виданнях (відомостях, бюлетенях, збірниках, інформаційних листках тощо), друкованих засобах масової інформації та на офіційних веб-сайтах органів місцевого самоврядування. 16 листопада 2016 року Комітет на своєму засіданні ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти даний законопроект за основу.

Підкомітетом з питань місцевих органів виконавчої влади та територіального устрою за період роботи п'ятої сесії було попередньо опрацьовано для розгляду Комітетом 4 проекти законів України та 3 проекти постанов Верховної Ради України, щодо яких Комітет визначався головним.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов зміни меж районів у процесі добровільного об'єднання територіальних громад (реєстр. № 4676 від 17.05.2016) було подано народними депутатами України О.Бойко, В.Курилом, М.Федоруком з метою визначення чіткої послідовності дій в процесі призначення перших місцевих виборів у територіальних громадах, утворених в результаті об'єднання територіальних громад різних районів, та зміни меж таких районів, а також передбачення можливості утворення об'єднаних територіальних громад, суб'єктом якого, зокрема, є територіальна громада міста обласного значення без зміни меж районів. Даний законопроект було прийнято за основу Верховною Радою України 8 вересня 2016 року та розглянуто Комітетом у другому читанні 2 листопада 2016 року. До розгляду законопроекту в другому читанні від 13 народних депутатів України було подано 25 пропозицій, з яких Комітет запропонував врахувати 6, врахувати редакційно 7, врахувати частково 3, а 9 – відхилити. Однак, під час розгляду цього законопроекту на засіданні Верховної Ради України 6 грудня 2016 року, достатньої кількості голосів народних депутатів України для його прийняття не знайшлося і проблеми формування об'єднаних територіальних громад суміжних районів поки що залишаються неврегульованими.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища) (реєстр. № 4742 від 01.06.2016), було подано народними депутатами України О.Дехтярчуком, В.Яніцьким,

Т.Батенком та іншими з метою більш чіткого визначення статусу старости шляхом визначення просторових меж його діяльності, кола повноважень, підстав та порядку дострокового припинення повноважень, гарантій діяльності. Даний законопроект було прийнято за основу 8 вересня 2016 року та розглянуто Комітетом у другому читанні 16 листопада 2016 року. До законопроекту від 12 народних депутатів України надійшло 71 пропозиція, з яких 36 Комітет пропонує врахувати, 9 – врахувати редакційно, 3 – врахувати частково, а 23 – відхилити.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо добровільного приєднання територіальних громад) (реєстр. № 4772 від 03.06.2016) було подано народними депутатами України М.Федоруком, В.Пташник, О.Юринець та іншими з метою створення спроможних внаслідок добровільного об'єднання територіальних громад та їх належного фінансування. Даний законопроект було прийнято за основу 20 вересня 2016 року та розглянуто Комітетом у другому читанні 2 листопада 2016 року. До законопроекту від 12 народних депутатів України надійшло 76 пропозицій, з яких Комітет пропонує врахувати 51, врахувати редакційно – 2, відхилити – 23.

Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей добровільного об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів (реєстр. № 5520 від 09.12.2016) було подано народними депутатами України М.Бурбаком, О.Ляшком, О.Березюком, С.Власенком, М.Федоруком та іншими з метою передбачення можливості утворення об'єднаних територіальних громад, суб'єктом утворення яких є, зокрема, територіальні громади міст обласного значення без зміни меж відповідних районів, а також визначення чіткої послідовності дій в процесі призначення перших місцевих виборів у територіальних громадах, утворених в результаті об'єднання територіальних громад різних районів, та зміни меж таких районів. Тобто по суті він аналогічний законопроекту з реєстр. № 4676. Всебічно обговоривши даний законопроект на засіданні 21 грудня 2016 року, Комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду у першому читанні прийняти його за основу та в цілому як Закон.

Підкомітет забезпечив розгляд на засіданні Комітету 21 вересня 2016 року проекту Постанови Верховної Ради України про внесення зміни до Постанови «Про зміни в адміністративно-територіальному устрої Донецької області, зміну і встановлення меж міста Горлівка та Бахмутського району Донецької області» від 08.09.2016 року № 1520-VIII (реєстр. № 5139 від 19.09.2016).

Також підкомітет попередньо розглядав і пропонував свої висновки для розгляду на засіданні Комітету щодо питання перейменування населених пунктів. Так, було підтримано подання Закарпатської обласної ради щодо перейменування міста Мукачеве і за наслідками розгляду відповідного питання на засіданні Комітету 21 вересня 2016 року, народними депутатами України – членами Комітету було подано на розгляд Верховної Ради України проект Постанови про перейменування міста Мукачеве Закарпатської області (реєстр.

№ 5188 від 27.09.2016). Аналогічного типу проект було зареєстровано народними депутатами України – членами Комітету стосовно одного із сіл Полтавщини: про перейменування села Падалки Полтавського району Полтавської області (реєстр. № 5352 від 03.11.2016).

Разом із тим, Комітет не підтримав подання Одеської обласної ради щодо перейменування села Дельжилер Татарбунарського району Одеської області на село Дмитрівка, оскільки ця назва села вже використовувалася і була нещодавно змінена з «Дмитрівка» на «Дельжилер» відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

За сприяння підкомітету на засіданні Комітету 21 вересня 2016 року було опрацьовано пропозиції до Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи». Відповідне доручення було надане Комітету на пленарному засіданні парламенту 7 вересня 2016 року. Комітет уважно розглянув пропозиції, які надійшли до тексту Рекомендацій і вирішив підтримати три з них за авторством народних депутатів України М.Джемілева, Г.Логвинського, О.Гончаренка, Т.Ричкової. На пленарному засіданні парламенту 22 вересня 2016 року вищевказані Рекомендації були підтримані Верховною Радою України.

Підкомітетом з питань державної служби та служби в органах місцевого самоврядування за період роботи п'ятої сесії було запропоновано для розгляду на засіданнях Комітету 4 проекти законів України, щодо яких Комітет було визначено головним.

З початку роботи п'ятої сесії Комітетом було продовжено роботу над підготовкою до другого читання поданого Кабінетом Міністрів України проекту Закону України про службу в органах місцевого самоврядування (реєстр. № 2489), який було прийнятого за основу 23 квітня 2015 року за наслідками розгляду в першому читанні. Загалом на засіданнях 7, 21 вересня, 5 жовтня та 2 листопада 2016 року Комітетом було розглянуто 834 поправок і пропозицій, що надійшли від 37 суб'єктів права законодавчої, з яких: 364 – враховано, 69 – враховано частково, 6 – враховано по суті, 21 – враховано редакційно, 374 – відхилено. У ході підготовки законопроекту до другого читання Комітетом в основному було збережено концепцію та ключові положення ухваленої в першому читанні редакції, зокрема, щодо врегулювання статусу службовців органів місцевого самоврядування, рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування виключно на основі професійної компетентності, прозорого прийняття на службу в органах місцевого самоврядування, деполітизації служби в органах місцевого самоврядування, нової моделі оплати праці, що мінімізує суб'єктивізм керівника, впровадження ефективного механізму запобігання корупції, професійного навчання службовців місцевого самоврядування. Водночас, текст законопроекту зазнав доопрацювання в частині: перерозподілу посад служби в органах місцевого

самоврядування на службовців та виборних посадових осіб місцевого самоврядування; посилення гарантій використання службовцями місцевого самоврядування державної мови, а також регіональних мов або мов національних меншин; включення норм щодо врегулювання питання дисциплінарної відповідальності службовців місцевого самоврядування; передбачення положень щодо особливостей проходження служби виборними посадовими особами місцевого самоврядування; визначення статусу працівників патронатної служби в органах місцевого самоврядування тощо. Крім того, на засіданні Комітету 6 грудня 2016 року було розглянуто питання про техніко-юридичне доопрацювання окремих положень законопроекту з урахуванням зауважень Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України. Зокрема, враховуючи часові рамки розгляду законопроекту, було запропоновано перенести дату набрання чинності Законом з 1 січня на 1 травня 2017 року, а також виключити окремі положення, згідно з якими передбачалася можливість делегування сільським, селищним, міським головам повноважень щодо затвердження умов оплати праці службовців та виборних посадових осіб місцевого самоврядування і які, водночас, цим же проектом було віднесені до виключних повноважень місцевих рад.

Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну службу» щодо врегулювання окремих питань проходження державної служби (реєстр. № 4370-1), за визначенням його авторів – народних депутатів України А.Герасимова та А.Реки, було розроблено з огляду на необхідність приведення окремих положень Закону України від 10 грудня 2015 року № 889 «Про державну службу» у відповідність зі статтями 106, 118, 140 Конституції України, а також врегулювання питання призначення на посади та звільнення з посад керівників допоміжних органів, утворених при Президентові України. Даний законопроект було прийнято за основу 7 липня 2016 року і розглянуто Комітетом у другому читанні 22 вересня 2016 року. До законопроекту від 23 суб'єктів права законодавчої ініціативи надійшло 103 пропозиції і поправки, які були внесені до сформованої порівняльної таблиці. З них Комітетом враховано 18 пропозицій, 7 – враховано частково, 2 – враховано по суті, 1 – враховано редакційно, 75 – відхилено. Комітет рекомендував Верховній Раді України законопроект з реєстр. № 4370-1 за результатами розгляду в другому читанні прийняти в другому читанні та в цілому. Разом з тим, народний депутат України А.Шкрум заявила про окрему думку щодо вказаного законопроекту, яку вона, з огляду на пункт 3 частини першої статті 30 Регламенту Верховної Ради України, передбачала виголосити з парламентської трибуни.

Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну службу» (щодо статусу працівників секретаріатів депутатських фракцій (груп) (реєстр. № 5263 від 11.10.2016) було подано народними депутатами України С.Соболевим, О.Березюком, Я.Москаленком та іншими з метою врегулювання окремих питань статусу працівників секретаріатів депутатських фракцій (груп) як працівників патронатної служби. Під час розгляду даного законопроекту на засіданні Комітету 18 жовтня 2016 року, народні депутати України – члени Комітету висловилися щодо його підтримки,

вказавши, що реалізація відповідних положень сприятиме подальшій деполітизації державної служби в Україні. Верховна Рада України прийняла законопроект в другому читанні і в цілому як Закон 20 жовтня 2016 року. Однак Президент України не підписав його, а 9 листопада 2016 року повернув до парламенту на повторний розгляд зі своєю пропозицією щодо відхилення цього документу. Комітет повернувся до проблематики законодавчого врегулювання статусу працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України на засіданні 16 листопада 2016 року та вирішив відповідними нормами доповнити проект Закону України про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону «Про державну службу» (реєстр. № 4526-Д), підготовлений народними депутатами України – членами Комітету.

Підкомітетом з питань адміністративних послуг, державних символів та нагород за період роботи п'ятої сесії було підготовлено до розгляду на засіданнях Комітету проект Закону України про внесення змін до статті 2 Закону України «Про Державний Гімн України» (щодо щоденної трансляції) (реєстр. № 4796 від 10.06.2016), поданий народним депутатом України С.Капліним, в якому пропонується зобов'язати телерадіоорганізації щоденно транслювати Державний Гімн України вранці о шостій годині та ввечері о двадцять четвертій годині. 16 листопада 2016 року Комітет на своєму засіданні прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні відхилити даний законопроект. Аналогічну позицію висловило також Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України.

Підкомітет з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії за час роботи п'ятої сесії забезпечив розгляд на засіданнях Комітету питань призначення позачергових виборів до органів місцевого самоврядування, які порушуються з огляду на відповідні повноваження Верховної Ради України, передбачені пунктом 30 частини першої статті 85 Конституції України.

Так, загалом було опрацьовано, розглянуто на засіданнях Комітету та подано на розгляд Верховної Ради України 97 проектів постанов про призначення позачергових місцевих виборів, що стосувалися 92-х сільських, 4-х селищних та одного міського голів. За наслідками ухвалення Верховною Радою частини з цих проектів, 4 грудня 2016 року відбулися позачергові вибори 54-х сільських та селищних голів. Водночас Комітет рекомендує парламенту призначити на 26 березня 2017 цього року позачергові вибори одного міського, одного селищного та 41-го сільського голів у зв'язку з достроковим припиненням їх повноважень.

Також Комітетом було розглянуто проект Постанови про призначення позачергових виборів Северодонецької міської ради Луганської області (реєстр. № 5247 від 07.10.2016), поданий народними депутатами України С.Шаховим, В.Курилом, О.Присяжнюком та іншими. Підставами до такого рішення автори

назвали численні порушення законодавства, допущені радою за неповний рік її діяльності. З метою забезпечення всебічного і об'єктивного з'ясування всього комплексу конфліктних обставин, на засіданні Комітету 2 листопада 2016 року було утворено Робочу групу Комітету з вивчення ситуації, що склалася в Сєверодонецькій міській раді Луганської області. Про висновки Робочої групи члени Комітету були поінформовані на його засіданні 16 листопада 2016 року. Зокрема, Робоча група вказала, що існують достатні правові підстави для ухвалення Комітетом висновку з рекомендаціями Верховній Раді України щодо можливості призначення позачергових виборів депутатів Сєверодонецької міської ради Луганської області відповідно до пункту 30 частини першої статті 85 Конституції України та з огляду на вимоги частин першої, четвертої статті 78 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». За результатами всебічного обговорення вищезазначеного питання, Комітет рекомендував Верховній Раді України даний проект Постанови за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому. При цьому Комітет запропонував змінити дату призначення цих виборів, а також внести зміни до назви та тексту проекту, замінивши слова «Сєверодонецької міської ради» словами «депутатів Сєверодонецької міської ради».

Підкомітетом з питань регіональної політики, місцевих бюджетів та комунальної власності на підтримку звернення всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», «Українська асоціація районних та обласних рад» та «Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад» щодо недопущення нівелювання здобутків фінансової децентралізації 2015-2016 років та з метою зміцнення матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування, визначення реалістичних джерел фінансування видатків Державного фонду регіонального розвитку та субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад було підготовлено низку пропозицій до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» (реєстр. № 5000 від 15.09.2016). Зазначені пропозиції були одногосно підтримані на засіданні Комітету, що відбулося 5 жовтня 2016 року та направлені до Комітету з питань бюджету, який є головним парламентським комітетом у сфері бюджетного законодавства. Зокрема, було запропоновано здійснити перерозподіл додаткової дотації на утримання закладів освіти та охорони здоров'я, збільшити обсяги освітньої субвенції, визначити механізми покриття втрат місцевих бюджетів внаслідок підвищення у 2,5 рази тарифів на електроенергію для зовнішнього освітлення населених пунктів, передбачити компенсацію витрат, пов'язаних із наданням передбачених законодавством пільг, забезпечити формування реальних джерел фінансування бюджетних програм «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад» та «Державний фонд регіонального розвитку».

Крім того, Комітетом була підготовлена пропозиція щодо формування видатків на заробітну плату державним службовцям з урахуванням вимог Закону України «Про державну службу», яким з 1 січня 2017 року

встановлюється мінімальний розмір посадового окладу на найнижчій посаді державної служби на рівні не менше 1,25 розміру мінімальної заробітної плати.

РОБОЧІ ГРУПИ КОМІТЕТУ

За період роботи п'ятої сесії Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, керуючись статтею 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», створив 3 робочих групи, а саме:

Комітет при здійсненні законопроектної функції має право:

... 5) створювати робочі групи і призначати їх керівників із числа членів комітету для підготовки проектів актів Верховної Ради України, питань, що обговорюються на засіданнях комітетів, проектів рішень, рекомендацій, висновків

комітетів;
стаття 15
Закону України

“Про комітети Верховної Ради України”

- Робоча група Комітету з вивчення ситуації, що склалася в Северодонецькій міській раді Луганської області (утворено 2 листопада 2016 року, керівник – голова підкомітету з питань місцевих органів виконавчої влади та територіального устрою М.Федорук);

- Робоча група Комітету з підготовки Рекомендацій комітетських слухань з питань стану реалізації законодавства про адміністративні послуги (утворено 16 листопада 2016 року, керівник – голова підкомітету з питань адміністративних послуг, державних символів та нагород О.Дехтярчук);

- Робоча група Комітету з підготовки пропозицій щодо законодавчого врегулювання окремих питань діяльності та припинення повноважень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у Донецькій та Луганській областях за умови створення військово-цивільних адміністрацій (утворено 21 грудня 2016 року, керівник – Заступник Голови Комітету В.Курило).

Склад робочих груп формувався на базі підкомітетів Комітету із залученням працівників секретаріату Комітету, представників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг, наукових та навчальних закладів, вітчизняних та міжнародних неурядових організацій, провідних експертів та фахівців із відповідних питань.

ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ, АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНІВ

Впродовж п'ятої сесії Верховної Ради України VIII скликання Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого

КОНТРОЛЬНА ФУНКЦІЯ КОМІТЕТІВ

статті 14, 24-33¹

Закону України

“Про комітети Верховної Ради України”

самоврядування в контексті виконання контрольних повноважень здійснював аналіз практики застосування законодавчих актів, віднесених до

предмету його відання, у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, оперативно реагував на обставини, що склалися у відповідних сферах суспільних відносин і потребували його висновків та роз'яснень, визначення позиції або втручання у перебіг ситуації.

Так, на засіданні Комітету, що відбулося 7 вересня 2016 року, було заслухано інформацію завідувача відділу зв'язків з органами правосуддя Апарату Верховної Ради України А.Селіванова щодо адміністративних справ за позовами про оскарження деяких постанов Верховної Ради України, згідно з якими назви окремих населених пунктів приведено у відповідність із вимогами Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Доповідач поінформував членів Комітету, що на розгляді у Вищому адміністративному суді України знаходилося 16 справ щодо оскарження рішень Парламенту про зміну назв населених пунктів у зв'язку з «декомунізацією», з них – 8 справ стосовно перейменування міста Кіровоград на місто Кропивницький, а також справи щодо оскарження рішень про перейменування міст Дніпропетровськ (нова назва – Дніпро), Червонозаводське Лохвицького району Полтавської області (Заводське), Красноперекоськ Автономної Республіки Крим (Яни Капу), Комсомольськ Полтавської області (Горішні Плавні), села Дмитрівка Татарбунарського району Одеської області (Дельжилер). Позивачами в зазначених справах виступають громадяни, органи місцевого самоврядування та громадські об'єднання. Народні депутати України – члени Комітету обговорили надану інформацію та взяли її до відома, особливу увагу надавши зауваженням А.Селіванова про те, що, розглядаючи адміністративні справи, судді у першу чергу звертають увагу на дотримання вимог Регламенту Верховної Ради України під час розгляду проектів Постанов про перейменування населених пунктів, які містять символіку комуністичного тоталітарного режиму, а також на наявність правових підстав для прийняття таких актів.

Практичні потреби застосування чинного законодавства щодо створення об'єднаних територіальних громад та положення частини першої статті 13 і частини третьої статті 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» стали підставою для схвалення Комітетом 8 вересня 2016 року Роз'яснення щодо застосування положень законів України у частині проведення перших місцевих виборів у об'єднаних територіальних громадах, розташованих на території суміжних районів, та у разі добровільного об'єднання територіальної громади міста обласного значення із територіальними громадами інших сіл, селищ, міст без внесення змін до меж відповідних районів. Зазначене Роз'яснення мало на меті розблокувати ситуацію з відмовою Центральної виборчої комісії призначити перші вибори у об'єднаних територіальних громадах у випадку, коли хоча б одна із громад, яка прагнула увійти до складу такої об'єднаної територіальної громади знаходилася на території іншого району або міської ради міста обласного значення. За результатами аналізу нормативних положень низки законодавчих актів Комітет

дійшов висновку, що законодавство України не містить правових підстав для не призначення Центральною виборчою комісією перших виборів сільських, селищних, міських рад об'єднаної територіальної громади та відповідних сільських, селищних, міських голів і оголошення виборчого процесу таких місцевих виборів.

На засіданні Комітету 21 вересня 2016 року було заслухано інформацію заступника Міністра фінансів України Є.Капінуса щодо стану фінансового забезпечення заходів, спрямованих на реалізацію Закону України «Про державну службу» №889-VIII від 10 грудня 2015 року. Члени Комітету взяли до уваги, що заборгованість по заробітній платі державних службовців з урахуванням підвищення посадових окладів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці державних службовців у 2016 році» від 06.04.2016 № 292 на даний час складає близько 1 млн. грн., а до кінця року потреба додаткового фінансування відповідних видатків, насамперед у регіонах, сягає близько 1,8 млрд. грн. Під час обговорення вказувалося, що така ситуація є безпрецедентною з огляду на той тривалий період часу, котрий минув з дня ухвалення та набрання чинності новим Законом України «Про державну службу», і неприпустимою з точки зору забезпечення державних гарантій у сфері законодавчого регулювання публічної служби. З огляду на зазначене було одногolosно підтримано пропозицію Голови Комітету С.Власенка про звернення до Міністерства фінансів України щодо термінового вирішення проблеми фінансового забезпечення заходів, спрямованих на реалізацію Закону України «Про державну службу» № 889-VIII від 10.12.2015 та інформування Комітету про заходи, вжиті на вирішення порушеного питання, яке перебуває на контролі Комітету відповідно до статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

22 вересня 2016 року парламент прийняв підготовлену Комітетом Постанову Верховної Ради України № 1602-VIII «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія реінтеграції в Україну тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь: проблемні питання, шляхи, методи та способи». На виконання зазначених Рекомендацій, Кабінет Міністрів України доручив членам Кабінету Міністрів України та рекомендував керівникам окремих державних органів (Віце-прем'єр-міністру України – Міністру регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Зубку Г.Г., Віце-прем'єр-міністру України Кириленку В.А., Віце-прем'єр-міністру України Розенку П.В., Міністру Кабінету Міністрів України Саєнку О.С., Голові Національного банку України Гонтаревій В.О., Голові Служби безпеки України Грицаку В.С., Генеральному прокурору України Луценку Ю.В., Голові Центральної виборчої комісії Охендовському М.В., Першому заступнику Голови Служба зовнішньої розвідки України Разінкову І.П.) відповідно до компетенції опрацювати Рекомендації парламентських слухань, розробити відповідні пропозиції та вжити заходів для їх реалізації. З питань, що потребують прийняття рішень Уряду, доручив внести проекти відповідних нормативно-правових актів у встановленому порядку. Також Міністерству з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо

переміщених осіб України було доручено до 1 березня 2017 року поінформувати Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України про узагальнену інформацію з порушеного питання. Вищевказана парламентська Постанова та Рекомендації перебувають на контролі Комітету.

Низку питань контрольного характеру було розглянуто на засіданні Комітету 5 жовтня 2016 року. Так, Голова Національного агентства України з питань державної служби К.Ващенко поінформував народних депутатів України про поточний стан провадження діяльності Комісії з питань вищого корпусу державної служби в контексті завдань, проблем та результатів роботи. Зокрема, він зазначив, що станом на 5 жовтня 2016 року було оголошено 52 конкурси та проведено 22, з яких: 3 – на зайняття вакантних посад голів обласних державних адміністрацій (Миколаївської, Житомирської і Харківської областей); 10 – голів районних державних адміністрацій; 4 – керівників центральних органів виконавчої влади; 5 – перших заступників та заступника керівника центральних органів виконавчої влади. Під час розгляду даного питання було акцентовано увагу, що Комісію з питань вищого корпусу державної служби сформовано не у повному складі: зокрема до неї не делеговано представника Верховної Ради України. Голова Комітету С.Власенко поінформував присутніх про неодноразове порушення цього питання на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій (груп) та необхідність парламенту визначитися щодо проекту Постанови Верховної Ради України «Про визначення представника Верховної Ради України до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби» (реєстр. №4459). За наслідками обговорення Комітет доручив голові підкомітету з питань державної служби та служби в органах місцевого самоврядування А.Шкрум відвідати одне з наступних засідань Комісії та поінформувати Комітет про усунення виявлених недоліків у її діяльності.

Комітет також заслухав і взяв до відома інформацію Виконавчого директора Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» М.Пітцика щодо стану виконання Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування». Доповідач, зокрема, ознайомив народних депутатів України з роботою Центру аналізу та розробки законодавства Асоціації міст України. На сьогодні до його структури входять 12 галузевих аналітиків та 13 профільних секцій у складі фахівців органів місцевого самоврядування. При цьому напрацювання Центру охоплюють 10 галузей, серед яких – ресурсні (питання бюджету, земельних відносин, майна та місцевого економічного розвитку), сервісні (сфери житлово-комунального господарства, адміністративних послуг та кадрового забезпечення) та соціальні (питання, пов'язані із освітою, охороною здоров'я, соціального забезпечення). Виконавчий директор Асоціації також наголосив, що тема об'єднання територіальних громад перебуває у фокусі уваги Центру та вказав, що впродовж 2017 року Асоціацією планується розробка близько 50 законопроектів різнопланової галузевої спрямованості. У ході обговорення питання голова підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії О.Бойко відзначила

нагальність проблеми підвищення професійного рівня голів об'єднаних територіальних громад, а також висловила думку, що Асоціація міст України може стати методичним центром з їх навчання. М.Пітцик підкреслив актуальність порушеного питання і поінформував членів Комітету, що Асоціація вже проводить роботу у зазначеному напрямку: підготувала посібники та проводить тренінги з розробки інвестиційних проектів, а пізніше планує зосередитися на навчанні місцевих представників, які мають працювати з місцевими бюджетами.

З інформацією щодо перейменування місцевих рад та адміністративно-територіальних одиниць відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» членів Комітету поінформував керівник Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування Апарату Верховної Ради України Г.Скопненко. Він вказав, що на сьогодні до електронного довідника «Україна. Адміністративно-територіальний устрій» внесено дані про нові назви 911 населених пунктів (у тому числі 833 сіл, 48 селищ міського типу та 30 міст), 4 районів у містах і 20 районів. Представник Управління також повідомив про порядок внесення змін щодо найменування місцевих рад у зв'язку з декомунізацією. На підставі рішень про перейменування рад, які надходять до Верховної Ради України, інформація про зміни в адміністративно-територіальному устрої підлягає оприлюдненню у бюлетені «Відомості Верховної Ради України» та подальшому внесенню до електронного довідника. Наразі актуалізовано інформацію про назви понад 70 місцевих рад, з яких 45 – сільські, 10 – селищні, 9 – міські, 10 – районні та 4 – районні у містах ради.

2 листопада 2016 року Комітет заслухав інформацію голови підкомітету з питань державної служби та служби в органах місцевого самоврядування А.Шкрум щодо результатів перевірки дотримання Закону України «Про державну службу» під час проведення засідання Комісії з питань вищого корпусу державної служби (доручення Комітету від 5 жовтня 2016 року). А.Шкрум зазначила, що була присутня на кількох засіданнях Комісії, зокрема, під час відбору кандидатів на посади голів Київської обласної державної адміністрації та окремих районних державних адміністрацій. Голова підкомітету наголосила на необхідності покращення матеріально-технічного забезпечення діяльності Комісії та створення її власного веб-сайту, внесення змін до порядку роботи Комісії, якими необхідно передбачити проведення додаткового дослідження попереднього досвіду кандидатів, визначення порядку користування конкурсантами на усіх етапах конкурсу мобільними телефонами та мережею Інтернет, забезпечення анонімності оцінювання ситуативних завдань, висвітлення на сайті Комісії списків усіх кандидатів на зайняття вакантних посад державної служби та інформації щодо оцінок, які поставили члени Комісії кожному з них.

На засіданні Комітету 16 листопада 2016 року народні депутати України розглянули висновки Робочої групи Комітету з вивчення ситуації, що склалася в Сєвєродонецькій міській раді Луганської області, яку було створено за

Рішенням Комітету від 2 листопада 2016 року за наслідками попереднього розгляду проекту Постанови про призначення позачергових виборів Северодонецької міської ради Луганської області (реєстр. № 5247 від 07.10.2016). Керівник Робочої групи М.Федорук вказав на наявність численних порушень законів України та власного Регламенту в роботі Северодонецької міської ради Луганської області VII скликання, допущених впродовж всього періоду діяльності, що засвідчено цілою низкою судових рішень про визнання актів ради незаконними. Зокрема, йдеться про порушення таких ключових для системи місцевого самоврядування нормативних актів як закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про доступ до публічної інформації», а також Регламенту міської ради, ігнорування більшістю депутатів повноважень міського голови як головної посадової особи територіальної громади, його виключної та першочергової компетенції з питань скликання сесій ради та ведення її пленарних засідань, визначення структури виконавчих органів ради та кандидатур для кадрових призначень тощо. У висновку Робочої групи зазначалося, що суть і зміст порушень, виявлених у ході судових розглядів, їх повторюваність фактично до ідентичного кола правовідносин при проведенні пленарних засідань ради, оприлюдненні проектів рішень, їх розгляді та прийнятті, відсутність належного реагування на матеріали судових справ дозволяє зробити висновок про постійне і систематичне ігнорування Северодонецькою міською радою вимог компетентних органів щодо приведення її рішень у відповідність із законом. За результатами всебічного вивчення, аналізу та з'ясування обставин виникнення і розвитку конфліктної ситуації в системі місцевого самоврядування міста Северодонецьк Луганської області Робоча група вказала, що існують достатні правові підстави для ухвалення Комітетом висновку з рекомендаціями Верховній Раді України щодо можливості призначення позачергових виборів депутатів Северодонецької міської ради Луганської області відповідно до пункту 30 частини першої статті 85 Конституції України та з огляду на вимоги частин першої, четвертої статті 78 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Водночас при ухваленні висновку щодо проекту Постанови про призначення позачергових виборів Северодонецької міської ради Луганської області (реєстр. № 5247) Робоча група запропонувала Комітету зважити, що Голова Луганської обласної військово-цивільної адміністрації не надав Комітету чітких і аргументованих висновків щодо можливості призначення позачергових виборів депутатів Северодонецької міської ради Луганської області VII скликання, а також врахувати інформацію Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування Апарату Верховної Ради України щодо проведення 24 листопада 2016 року засідання Северодонецького міського суду Луганської області з питання оскарження рішення Северодонецької міської ради від 13 жовтня 2016 року щодо дострокового припинення повноважень Северодонецького міського голови В.Казакова.

Окремі питання контрольного характеру, розглянуті на вищевказаному засіданні Комітету, стосувалися проблематики місцевих виборів і належали до сфери відповідальності підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії.

Зокрема, на контролі Комітету перебувало звернення окремих місцевих рад Луганської області щодо необхідності призначення та проведення чергових виборів депутатів Луганської обласної ради. Комітет звернувся до Ради національної безпеки та оборони України, Антитерористичного центру при Службі безпеки України та до Луганської військово-цивільної адміністрації з проханням вивчити порушене питання і надати пропозиції. У відповідях висловлено спільну думку, що призначення і проведення таких виборів можливе лише за умови дотримання положень пункту 5 Постанови Верховної Ради України від 17 липня 2016 року № 645 «Про призначення чергових виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів у 2015 році», повного виконання Російською Федерацією заходів, передбачених Мінськими угодами, з урахуванням забезпечення безпеки та демократичності виборчого процесу.

Голова підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії О.Бойко поінформувала членів Комітету про результати позачергових виборів депутатів Коцюбинської селищної ради Київської області, що відбулися 17 липня 2016 року. При цьому перша сесія новообраної селищної ради пройшла 19 серпня 2016 року і на ній набули повноважень 26 депутатів. Перше засідання другої сесії відбулося 30 серпня 2016 року, друге засідання – 16 вересня 2016 року. На зазначених засіданнях розглядалися бюджетні питання. На сесії 11 листопада 2016 року планувалося обрати секретаря селищної ради, утворити постійні комісії селищної ради та затвердити їх склад, затвердити склад виконкому, обрати заступника селищного голови та керуючого справами. Проте, на цій сесії секретаря Коцюбинської селищної ради обрано не було, не затверджено склад виконкому. Водночас, на сесії утворено п'ять постійних комісій селищної ради та розглянуто окремі бюджетні питання.

Крім того, О.Бойко повідомила, що в судовому порядку окремими сільськими, міськими головами оскаржуються рішення відповідних рад про дострокове припинення їх повноважень та надала стисло характеристику перебігу судових справ. Дану інформацію профільного підкомітету було взято до відома, а Голові Комітету запропоновано звернутися до наступних судів:

- до Вищого адміністративного суду України для отримання офіційної інформації про оскарження в касаційному порядку Постанови Київського апеляційного адміністративного суду щодо рішення Краснослобідської сільської ради Обухівського району;

- до Красноармійського міськрайонного суду Донецької області для отримання офіційної інформації щодо стану розгляду позову Сергія Федорова до Родинської міської ради;

- до Ржищівського міського суду Київської області для отримання офіційної інформації щодо стану розгляду справи по оскарженню рішення Ржищівської міської ради.

У ході розгляду питання призначення позачергових місцевих виборів та Постанови Центральної виборчої комісії від 10 листопада 2016 року № 481 «Про звернення до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо збільшення видатків Державного бюджету України на 2017 рік за бюджетною програмою 6741020 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», який відбувся на засіданні Комітету 21 грудня 2016 року, члени Комітету одногolosно підтримали звернення до Центральної виборчої комісії з проханням надати інформацію щодо достатності обсягу коштів для проведення позачергових місцевих виборів у 43-х органах місцевого самоврядування, які можуть бути призначені Парламентом на 26 березня 2017 року.

В рамках здійснення контрольних повноважень та з метою аналізу практики застосування державними органами, органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами Конституції та законів України Комітет звернувся до обласних державних адміністрацій за інформацією щодо можливості здійснення місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування на відповідній території повноважень з надання відомостей з Державного земельного кадастру, а також наявних проблем. Комітет звернув увагу на зазначене питання в контексті аналізу практики реалізації Закону України «Про Державний земельний кадастр», зокрема, відповідно до абзацу третього частини першої статті 9 якого місцева державна адміністрація, сільська, селищна, міська рада визначають можливість здійснення ними повноважень з надання відомостей з Державного земельного кадастру з урахуванням можливості організаційного та технічного забезпечення їх реалізації.

КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КОМІТЕТСЬКІ СЛУХАННЯ

На виконання Плану роботи Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування на період п'ятої сесії

ФОРМИ РОБОТИ КОМІТЕТІВ

...

4. Комітети можуть організувати "**круглі столи**", **конференції** та інші заходи, проведення яких не суперечить законодавству України.
стаття 42

Закону України

"Про комітети Верховної Ради України"

Верховної Ради України VIII скликання (вересень 2016 року – січень 2017 року) та з огляду на положення статей 14, 28 та 42 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», які дозволяють парламентським комітетам ініціювати парламентські слухання та організувати круглі столи, конференції та інші заходи, проведення яких не суперечить

законодавству України, за звітний період Комітет провів, організував, став співорганізатором або взяв участь у цілій низці відповідних заходів, що пройшли як у місті Києві, так і в багатьох інших містах України.

Так, 6 жовтня 2016 року голова підкомітету з питань адміністративних послуг, державних символів та нагород О.Дехтярчук взяв участь у конференції на тему: «Стан та перспективи реформування системи надання адміністративних послуг. Децентралізація повноважень у сфері надання адміністративних послуг». Під час проведення заходу обговорювалися проблемні питання функціонування системи надання адміністративних послуг, електронного врядування, а також міжнародної технічної допомоги у цій сфері. Голова підкомітету констатував певне уповільнення реформи щодо децентралізації надання адміністративних послуг та спротив деяких центральних органів виконавчої влади в питаннях надання відповідних послуг, що належать до сфери їх повноважень, через центри надання адміністративних послуг. Крім того, торкаючись проблеми центрів надання адміністративних послуг утворених районними державними адміністраціями, а також доцільності утворення центрів надання адміністративних послуг у всіх територіальних громадах, він звернув увагу на механізми співробітництва територіальних громад як можливий шлях створення територіальної основи для утворення центрів надання адміністративних послуг та їх повноцінного функціонування.

7 жовтня 2016 року Комітет спільно з Біляївською міською радою Одеської області провів у місті Біляївка круглий стіл на тему: «Практика застосування Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» на прикладі територіальних громад Одеської області». Відкриваючи даний захід, Заступник Голови Комітету С.Кудлаєнко зазначив, що на сьогодні питання добровільного об'єднання територіальних громад є важливим інструментом, який сприяє впровадженню реформи децентралізації в Україні та підвищенню ефективності послуг і якості життя населення. Він відзначив, що у 2015 році об'єдналося 159 територіальних громад, і однією з таких громад була Біляївська міська територіальна громада, яка об'єдналася з Майорівською сільською територіальною громадою. Крім того, 27 січня 2016 року Верховна Рада України за поданням Комітету віднесла місто Біляївка до категорії міст обласного значення. Народні депутати України – члени Комітету В.Гуляєв, А.Река, М.Федорук, О.Дехтярчук, які взяли участь у засіданні, зазначили, що об'єднання територіальних громад повинно продовжуватись і головними принципами у цьому процесі мають бути добровільність і економічна зацікавленість. Члени Комітету звернули увагу учасників заходу на те, що міжнародний досвід, зокрема, Польщі, Франції, Швеції свідчить про правильність обраного нами шляху у формуванні спроможних територіальних громад. Під час «круглого столу» також було заслухано звіт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо впровадження Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», інформацію Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», Одеської обласної державної адміністрації. Участь у заході взяли представники центральних та

місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, громадянського суспільства, експертного і наукового середовища. Круглий стіл було проведено за сприяння Проекту Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні та ЄС «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», а також за підтримки Програми Агентства США з міжнародного розвитку USAID «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво».

11-13 жовтня 2016 року в Державному навчальному закладі «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України пройшов третій тур щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» у 2016 році, до складу Організаційного комітету якого входила Завідувач секретаріату Комітету А.Малюга. Такий Конкурс проводиться в Україні з 2008 року відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 № 1152 «Про проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець». Метою проведення Конкурсу є зростання професіоналізму, відкритості, інституційної спроможності державної служби, підвищення її авторитету шляхом узагальнення досвіду роботи кращих державних службовців. Він проводиться серед державних службовців державних органів відповідно до їх організаційно-правового статусу в номінаціях: «Кращий керівник» та «Кращий спеціаліст». При цьому третій тур конкурсу є завершальним і проводиться Організаційним комітетом на чолі Головою Національного агентства України з питань державної служби. У ході проведення Конкурсу для учасників третього туру було організовано семінар з підвищення кваліфікації, проведення ділової гри та підбиття її підсумків, збір презентацій творчих робіт та самопрезентацій, проведення захисту творчих робіт, підбиття підсумків проведення конкурсних випробувань. За наслідками засідання Організаційного комітету було визначено лауреатів та переможців Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» у 2016 році та в урочистій обстановці оголошено їх прізвища з врученням сертифікатів та видачею грошової винагороди.

19 жовтня 2016 року Комітет провів виїзні комітетські слухання з питань стану реалізації законодавства про адміністративні послуги безпосередньо у приміщенні Київського міського дозвільного центру. Як зазначила Перший заступник Голови Комітету О.Ледовських, проведення таких слухань є знаковим, оскільки Центр є одним з кращих зразків організації надання адміністративних послуг, а його керівник не тільки очолює цей Центр, а й виступає головою громадської організації «Всеукраїнська асоціація центрів надання адміністративних послуг», яка зможе стати потужним лобістом в питаннях створення належних умов та якості надання адміністративних послуг громадянам України, представляючи спільну позицію представників центрів надання адміністративних послуг у відносинах з органами державної влади. У ході роботи дискусію серед учасників викликали питання протидії деяких центральних органів виконавчої влади процесу децентралізації надання адміністративних послуг, створення власних сервісних центрів замість надання відповідних послуг через центри надання адміністративних послуг. Окремо

було розглянуто питання утворення обласними державними адміністраціями комунальних підприємств в обласних центрах, які надають окремі послуги. При цьому всі учасники слухань висловили негативну позицію щодо такої практики, оскільки логіка, закладена у визначені системи центрів надання адміністративних послуг полягає в тому, що ці центри утворюються на найближчому для населення рівні, тобто міста, селища, села. Утворюючи вказані комунальні підприємства, на думку учасників слухань, обласні державні адміністрації здійснюють нераціональне використання фінансових ресурсів, які можна було б направити на створення центрів надання адміністративних послуг у містах районного значення, або збільшити фінансування вже існуючих центрів з метою підвищення рівня якості послуг. Комітет підтвердив свою позицію виступати об'єднуючою платформою для спілкування та консолідації інтересів органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, громадських об'єднань, експертного середовища, зокрема і з питань реалізації реформи у сфері надання адміністративних послуг. Народні депутати України запевнили учасників заходу, що дискусія з цього питання буде продовжена в стінах Комітету, буде затверджено Рекомендації комітетських слухань органам державної влади та органам місцевого самоврядування, утворено Робочу групу з підготовки законопроекту щодо вирішення наявних у законодавстві проблемних питань у сфері надання адміністративних послуг. Комітетські слухання було проведено спільно з Департаментом (Центром) надання адміністративних послуг виконавчого органу Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація) за сприяння і підтримки Проекту «Реформа управління на сході України», що впроваджується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Проекту Академії Фольке Бернадотта «Міське самоврядування та верховенство права», Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «РАДА: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво».

Голова Комітету С.Власенко, Завідувач секретаріату Комітету А.Малюга, головні консультанти секретаріату Комітету Ю.Гарбуз, Г.Степанян взяли участь в XI щорічній конференції малих міст України, організованої Асоціацією малих України за партнерської підтримки Комітету, Мінрегіонбуду та низки міжнародних неурядових організацій, що відбулася в місті Києві 21-23 жовтня 2016 року. Програма заходу включала панельні дискусії навколо річних підсумків добровільного об'єднання територіальних громад, успішних прикладів реформування системи місцевого самоврядування з огляду на специфіку малих міст, обговорення особливостей передачі органам місцевого самоврядування повноважень у сферах освіти, соціального захисту, архітектури і містобудування, організації роботи центрів надання адміністративних послуг, стратегічного планування, міжнародного співробітництва тощо. За наслідками конференції сформульовано цілу низку пропозицій органам державної влади всіх рівнів та органам місцевого самоврядування щодо оптимізації комплексу механізмів реалізації в країні реформи з децентралізації влади і зміцнення місцевого самоврядування.

Комітет виступив співорганізатором Національного форуму «Реформа місцевого самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку», який було проведено у стінах Парламенту 28 жовтня 2016 року за ініціативи Всеукраїнського громадського об'єднання «Інститут Республіка». Представник Комітету, голова підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії О.Бойко, відкриваючи дискусійну панель Форуму «Досягнення реформи місцевого самоврядування», зазначила, що, незважаючи на складну фінансово-економічну ситуацію та військові дії на сході України, завдяки спільній роботі всіх гілок влади та громадськості вдалося ухвалити та розпочати реалізацію Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Аналізуючи досягнення реформи у 2016 році, О.Бойко відзначила зростання кількості профіцитних місцевих бюджетів, збільшення як загальних обсягів доходів об'єднаних територіальних громад, так і доходів з розрахунку на одного мешканця громади. Вона підкреслила, що зазначене стало можливим, у тому числі, завдяки прийняттю низки законодавчих актів, а саме: законів України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» та змін до Бюджетного і Податкового кодексів України. Представник Комітету вказала також на основні законодавчі ініціативи, покликані підтримати реформу місцевого самоврядування та окрему увагу приділила проекту Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 2489), робота над яким у Комітеті наближається до завершення. Концептуальними досягненнями цього законопроекту можна вважати професіоналізацію служби, захист від політичного впливу та посилення відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування. Крім того, вона нагадала про низку законодавчих ініціатив, спрямованих на удосконалення законодавчого регулювання питань внесення місцевих ініціатив, проведення громадських слухань, загальних зборів громадян за місцем проживання, діяльності органів самоорганізації населення та інших форм партисипативної демократії. Учасники Форуму поділилися успішним досвідом утворення об'єднаних громад та власним баченням викликів, які стоять перед реформою місцевого самоврядування. Наприкінці заходу присутні обговорили проект Петиції щодо впровадження реформи місцевого самоврядування в Україні та висловили думку щодо подальших кроків для просування реформи.

Головний консультант секретаріату Комітету Ю.Гарбуз взяв участь у круглому столі: «Повсюдність місцевого самоврядування. Нові підходи до законодавства у сфері містобудування», організованому Реанімаційним пакетом реформ та Інститутом громадянського суспільства 4 листопада 2016 року. Учасники круглого столу обговорили одну з найбільших складних і масштабних проблем здійснення місцевого самоврядування всіх років Незалежності України, що полягала у недостатній законодавчій визначеності його просторової основи. Серед порушених питань особливу увагу було надано визначенню території юрисдикції місцевих рад базового рівня шляхом внесення

змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», просторове планування територіальної громади з пропозиціями щодо змін до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», особливості та можливості співробітництва територіальних громад навколо великих міст тощо.

29 листопада 2016 року Завідувач секретаріату Комітету А.Малюга та працівники секретаріату Комітету Ю.Гарбуз, І.Ляшко, Г.Степанян взяли участь у навчальному модулі Школи місцевого самоврядування, яка була створена у рамках розробленої Швейцарсько-українським проектом «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO) Комплексної навчальної програми для голів органів місцевого самоврядування різних рівнів, висвітливши питання взаємодії Комітету із органами місцевого самоврядування, поточного стану та перспектив удосконалення законодавства України у сферах служби в органах місцевого самоврядування, об'єднання територіальних громад, надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування.

9 грудня 2016 року Голова Комітету С.Власенко та голови підкомітетів М.Федорук і О.Дехтярчук взяли участь у Загальних зборах (Конференції) уповноважених представників органів місцевого самоврядування Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», на яких були присутні 280 делегатів від громад – членів Асоціації міст України, в тому числі 5 делегатів, котрі представляли новостворені об'єднані територіальні громади. Учасники заходу, констатуючи всю складність реформи з децентралізації публічної влади в Україні, наводили чимало позитивних прикладів, досягнутих при її реалізації завдяки копійчкій цілеспрямованій праці всіх зацікавлених сторін. Голова Комітету С.Власенко під час свого виступу на форумі наголосив, що «роботу місцевого самоврядування не бачать, але завжди відчують. Коли все працює – то питань немає. І хай так буде надалі». Він зупинився, зокрема, на проблемах прийняття нової редакції Закону про службу в органах місцевого самоврядування та вказав, що відповідний законопроект передбачає впровадження низки положень Європейської хартії місцевого самоврядування, забезпечує самостійність органів місцевого самоврядування при визначенні умов оплати праці службовців та виборних посадових осіб місцевого самоврядування, унеможливорює втручання виконавчої гілки державної влади в регулювання відносин у сфері служби в органах місцевого самоврядування. С.Власенко нагадав, що опрацювання законопроекту проходило за активної участі Асоціації міст України, яка визнала реалізацію його положень важливим рушієм децентралізації та посилення спроможності місцевого самоврядування.

Народний депутат України – член Комітету Л.Зубач та головний консультант секретаріату Комітету Ю.Гарбуз взяв участь в експертно-консультаційній зустрічі «Децентралізація: можливості комплексного розвитку великих міст та навколишніх громад», що відбулася 20 грудня 2016 року у Великому Конференц-залі НАН України. Під час зустрічі було обговорено низку питань життєдіяльності міських агломерацій в Україні і за кордоном як форм розселення і територіального скупчення населених пунктів, котрі об'єктивно об'єднані в єдине ціле (складну багатокomпонентну динамічну

систему) інтенсивними функціональними, у тому числі економічними, трудовими та соціальними, культурно-побутовими, рекреаційними та іншими зв'язками, а також екологічними інтересами. При цьому йшлося як про поточну ситуацію, що склалась навколо великих міст за умов дії чинного законодавства, так і про вироблення спільного бачення щодо правового регулювання взаємодії (співробітництва) територіальних громад навколо таких міст на майбутнє.

МІЖНАРОДНЕ ПАРТНЕРСТВО, ВЗАЄМОДІЯ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ, МІЖПАРЛАМЕНТСЬКА СПІВПРАЦЯ

Керуючись статтями 13, 23 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», які надають можливості для широкої взаємодії з міжнародними організаціями, Комітет впродовж звітнього періоду продовжив практику тісної співпраці з міжнародними партнерами Комітету:

- Програмою Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні»;
- Програмою Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «RADA: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво»;
- Швейцарсько-українським проектом «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO);
- Шведським агентством з міжнародного розвитку Sida;
- Академією Фольке Бернадотта (Шведське урядове агентство з питань миру, безпеки і розвитку), яка продовжує реалізацію проекту «Міське самоврядування і верховенство права в Україні»;
- програмами місцевого розвитку ПРООН;
- Проектом «Реформа управління на сході України», що виконується федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), яка діє за дорученням Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ);
- Проектом USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні (ПУЛЬС)».

Зазначена співпраця включала інтелектуальну, організаційну, матеріальну підтримку при проведенні засідань Комітету, його підкомітетів і робочих груп, плануванні, організації і проведенні комітетських слухань, круглих столів, робочих зустрічей, візитів, надання експертних висновків і аналітичних матеріалів при здійсненні законопроектної та контрольної функцій в межах предмету відання Комітету тощо.

Народні депутати України - члени Комітету продовжили активну участь у групах з міжпарламентських зв'язків, у роботі парламентських делегацій Верховної Ради України, а саме: у Парламентській асамблеї Ради Європи, у Парламентській асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі, у Парламентській асамблеї ЄС – Східні сусіди (ПА ЄВРОНЕСТ), у складі Української частини Парламентського комітету асоціації між Україною та Європейським Союзом, у Комітеті з правових питань і прав людини

Парламентської асамблеї Ради Європи у GRECO (Група держав проти корупції).

У рамках міжнародної співпраці та партнерства за період п'ятої сесії Верховної Ради України відбулися наступні заходи за участі Комітету та народних депутатів України – членів Комітету.

Делегація Комітету у складі народних депутатів України С.Власенка, С.Кудлаєнка, В.Курила, О.Бойко, О.Дехтярчука, А.Реки, М.Федорука, А.Шкрум, В.Гуляєва, Л.Зубача перебувала з ознайомчим візитом у Французькій Республіці з 12 по 15 вересня 2016 року. В рамках заходу, організованого і проведеного за сприяння багаторічного партнера Комітету – Програми Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні», було проведено, зокрема, зустрічі з префектом департаменту Мозель Е.Берт'є та субпрефектом регіону Ельзас-Шампань-Арденни-Лотарингія М.Пантік, на яких обговорювалися питання формування інституту префектів та зміни їх статусу і повноважень, починаючи з 1800 року. Жваву дискусію викликали аспекти призначення та звільнення префектів і субпрефектів, їх функції, кар'єра, гарантії діяльності, звітність. Особливу увагу надано історичному контексту реформ, обговорено питання деконцентрації повноважень як втілення принципу субсидіарності, за яким прийняття рішень передається на якнайближчий до людей рівень влади, координації діяльності префектів із територіальними органами центральних органів виконавчої влади, зворотнього зв'язку з представниками академічних закладів, закладів охорони здоров'я та соціального захисту. Голова Комітету С.Власенко підкреслив, що Комітет як орган Верховної Ради України використовує у своїй законотворчій діяльності досвід Франції з усієї проблематики питань функціонування інституту префектів, становлення, розвитку та зміни комплексу їх повноважень в історичній ретроспективі, зокрема в умовах надзвичайного стану тощо, врахувавши ту ключову обставину, що базою таких повноважень, попри всю значимість і тривалість перебігу подій, завжди виступало ретельно регламентоване французьке законодавство, головною традицією якого, на що вказав і п.Берт'є, була тотальна кодифікація. Очільник Комітету також зазначив, що «як і у Франції, реформа децентралізації влади в Україні повинна стати відповіддю на виклики часу, пов'язані з прискоренням темпу життя та необхідністю диверсифікації ризиків». Під час візиту делегація Комітету мала низку зустрічей з представниками керівництва Ради Європи, в ході яких порушувалися питання конституційної реформи, реформи з децентралізації влади та місцевого самоврядування, виконання Україною пріоритетних заходів з адаптації українського законодавства до європейських стандартів щодо прав людини, верховенства права і демократії, врегулювання конфліктної ситуації на сході України, в тому числі юридичний статус та проблематика виконання Мінських угод.

27 вересня 2016 року Голова Комітету С.Власенко провів зустріч із заступником директора відділу сприяння розвитку демократії та врядування Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Д.Маєрсом, менеджерами програм відділу сприяння розвитку демократії та врядування Агентства

В.Рачкевичем та М.Кюрчевським, а також керівником Проекту «Децентралізація заради кращих результатів та ефективності» («ДОБРЕ») Б.Рідом та його заступницею Ю.Єсмухановою. Д.Маєрс повідомив, що «ДОБРЕ» – це новий п'ятирічний проект Агентства США з міжнародного розвитку у сфері розбудови місцевого самоврядування, який пропонує комплексну допомогу громадам та органам місцевого самоврядування в Україні із залученням організацій громадянського суспільства та бізнесу. Зокрема, п.Маєрс відзначив, що Проектом заплановано відібрати 75 громад із 5-7 областей України з метою надання їм якісної підтримки: з одного боку, у розбудові спроможності місцевого самоврядування через впровадження партисипативного стратегічного планування, бюджетування, ефективної комунікації всередині та за межами громад; з іншого – у залученні громадян до процесу прийняття рішень та моніторингу діяльності органів місцевого самоврядування. Голова Комітету зауважив, що робота «ДОБРЕ» в областях, не охоплених діяльністю інших донорів у даній сфері, дозволить забезпечити підтримку об'єднаних територіальних громад в усіх регіонах України, висловив сподівання на подальшу плідну співпрацю та запевнив у готовності Комітету надати повну підтримку ініціативам, які реалізуються як в рамках проекту «ДОБРЕ», так і інших проектів міжнародних партнерів.

Делегацію Латвійської Республіки на чолі з Головою Комісії з питань публічної адміністрації та місцевого врядування Сейму Латвійської Республіки С.Долгополовсом було прийнято в Комітеті 28 вересня 2016 року Головою Комітету С.Власенком, головою підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії О.Бойко та Першим заступником Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України В.Негодою. С.Долгополовс поінформував українських колег про предмет відання Комісії, основні напрями діяльності та повідомив, що результатом процесу реформування адміністративно-територіального устрою в Латвійській Республіці, який тривав понад 10 років, стало прийняття нового Закону про адміністративно-територіальний устрій та зменшення кількості адміністративно-територіальних одиниць з майже 600 до 119, що є беззаперечним досягненням латвійської системи управління. В той же час очільник латвійської делегації відзначив, що навіть така кількість адміністративно-територіальних одиниць для країни з населенням близько 2 млн. жителів обумовлює значні диспропорції у соціальному та економічному розвитку окремих адміністративно-територіальних одиниць, а отже має бути переглянута з урахуванням останніх демографічних тенденцій. С.Власенко відзначив, що, на противагу досвіду латвійського парламенту, відповідні питання функціонування інститутів державного управління та місцевого самоврядування в українському парламенті розподілені між двома комітетами – Комітетом з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування і Комітетом з питань правової політики та правосуддя – що, на його думку, не сприяє належній законопроектній роботі у цій надзвичайно важливій сфері суспільних відносин, особливо з огляду на проголошені пріоритети децентралізації та

реформування публічної влади. В контексті реформи децентралізації Голова Комітету торкнувся також проблемних питань, що виникають в процесі прийняття відповідних змін до Конституції України, звернув увагу на необхідність дотримання балансу інтересів держави і місцевого самоврядування, наголосив на важливості злагодженої взаємодії всіх гілок влади, місцевого самоврядування і громадськості для ефективного впровадження відповідної реформи.

4 жовтня 2016 року Голова Комітету С.Власенко провів зустріч із заступником директора Канадської програми розвитку в Україні Д.Купер, координатором проектів І.Губарець та заступником директора канадського проекту «Експертна підтримка врядування та економічного розвитку» (EDGE) К.Сидоркіною. У ході зустрічі Д.Купер підкреслила, що Канада підтримує Україну на шляху реформ, маючи на меті сприяння становленню демократії та верховенства права, а також покращенню бізнес-клімату для розвитку малого та середнього підприємництва. Говорячи про підтримку реформи децентралізації, п.Купер зазначила, що Уряд Канади ініціював відповідні проекти як на національному, так і місцевому рівні. Зокрема, проект «Експертна підтримка врядування та економічного розвитку» (EDGE) орієнтований на надання експертної підтримки українському Уряду у плануванні, реалізації та комунікації реформ у різних секторах економіки. Водночас на місцевому рівні у 16 містах України реалізується проект «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС), метою якого є підвищення спроможності українських міст у сфері демократизації врядування та місцевого економічного розвитку; створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу; підтримка процесу децентралізації та інтегрованого планування розвитку на місцевому, регіональному та національному рівнях. Голова Комітету підкреслив пріоритетні напрямки надання міжнародної технічної допомоги для подолання викликів у процесі децентралізації та покращення місцевого самоврядування. Він звернув увагу на низьку поінформованість громадян про переваги добровільного об'єднання територіальних громад та, у деяких випадках, недостатній професійний рівень новообраних сільських, селищних, міських голів. За таких умов вкрай важливим є навчання очільників територіальних громад та поширення інформації про історії успіху громад, що об'єдналися. Крім того, С.Власенко наголосив на доцільності розробки короткострокових планів з впровадження реформи децентралізації, що дозволить, з одного боку, оперативно моніторити правильність обраного курсу, а з іншого – забезпечити ефективний громадський контроль за глибиною та якістю змін.

Впродовж 21-24 листопада 2016 року делегація Комітету у складі народних депутатів України С.Кудлаєнка, О.Бойко, Ю.Бублика, М.Федорука, В.Гуляєва, Л.Зубача перебувала з ознайомчим візитом у Швейцарській Конфедерації. В рамках візиту члени делегації зустрілись з паном М.Боймле – Співголовою швейцарсько-української міжпарламентської групи дружби Національної Ради, Послом К.Фішером – Керівником Міжнародних та міжпарламентських зв'язків Федеральної Асамблеї, Т.Мінгером – Керівником Департаменту внутрішньої

політики Конференції кантональних урядів, Р.Відмером – Головою департаменту комун Управління комунами і територіальної організації, Доктором Н.Шмітом – Провідним науковим співробітником Інституту федералізму Університету Фрібурга. Під час зустрічі Т.Мінгер ознайомив членів делегації з основними характеристиками Швейцарського федералізму, які передбачають розподіл повноважень на всіх рівнях державного управління, збільшення впливу на прийняття рішень у регіонах та конкуренцію між кантонами. М.Боймле поінформував колег з України про діяльність національного парламенту Швейцарії, його комітетів, роботу групи дружби з Україною. Р.Відмер розповів про передумови та стимули, які існували у кантоні Берн для об'єднання громад та підкреслив, що основними мотивами, які спонукали громади до об'єднання, були державна фінансова підтримка, юридичний супровід та координація органами державної влади проектів об'єднання громад, підвищення продуктивності комун та побудова співпраці громад на спільних інтересах. Зі своєї сторони заступник Голови Комітету С.Кудлаєнко наголосив, що міжпарламентське співробітництво є важливим елементом українсько-швейцарського діалогу і, незважаючи на регулярність обміну візитами протягом останніх років, має значний потенціал для розширення та інтенсифікації. Також очільник делегації зазначив, що «важливими напрямками міжпарламентського співробітництва є взаємодія по лінії груп дружби і на рівні делегацій України та Швейцарії у міжнародних організаціях, передусім таких, як ПА РЄ та ПА ОБСЄ». Також делегація Комітету зустрілася з Керівником Центру компетенції регіональної економіки Університету прикладних наук Люцерна Ш.Бруні, який ознайомив гостей із основними аспектами фіскальної децентралізації та вирівнювання: інструментами фінансового федералізму, шляхами співпраці між кантонами, механізмами фіскальної децентралізації та бюджетного вирівнювання у Швейцарії, Директором Швейцарської асоціації муніципалітетів і Асоціації швейцарських комун паном Р.Ліндеггером, який поінформував про історію створення, структуру та основні завдання Швейцарської асоціації муніципалітетів. Окрім того, делегація Комітету відвідала комуни Герцогенбухзеє, де зустрілась з мером цього міста М.Лоослі та головою адміністрації міста Р.Хабеггером. Особливу увагу в ході цієї зустрічі було надано питанням прямої демократії, зокрема законодавчій базі та практичній реалізації, основним формам прямої демократії у Швейцарській Конфедерації, статистичним показникам використання різних форм прямої демократії на муніципальному рівні.

Візит делегації Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування до Швейцарської Конфедерації було організовано за сприяння та підтримки багаторічного надійного партнера Комітету – Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO) та Швейцарського бюро співробітництва в Україні, Швейцарської Агенції з питань розвитку та співробітництва (SDC).

15 грудня 2016 року відбулась дружня зустріч голови підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм

безпосередньої демократії О.Бойко з представниками делегації Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Під час зустрічі представник Комітету акцентувала увагу на важливості реформи з децентралізації влади для соціально-економічного розвитку України, основних її здобутках за період 2014 - 2016 років та стратегічних планах щодо підтримки подальшого добровільного об'єднання територіальних громад і секторальної децентралізації, розповіла про роль Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування у законодавчому забезпеченні реформи, наголошуючи на професійності, виваженості та науково-експертній обґрунтованості при прийнятті рішень. Сторони обмінялись думками щодо важливості партисипативної демократії задля посилення діалогу між громадами та представницькими органами влади. Старший проектний менеджер Департаменту регіонального розвитку ОЕСР Д.Аллен-Дюпре поінформувала про перспективні плани співробітництва та конкретні цілі роботи ОЕСР в Україні: підтримка успішного здійснення реформ щодо децентралізації шляхом надання як аналітичних матеріалів, так і заходів щодо створення відповідного потенціалу на різних рівнях влади.

ОСОБИСТИЙ ПРИЙОМ ГРОМАДЯН

Голова Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування С.Власенко 31 жовтня 2016 року провів особистий прийом громадян у Верховній Раді України за участю працівників секретаріату Комітету. Нормативно-правовою основою для проведення особистого прийому громадян керівниками парламентських комітетів є пункт 17 частини першої статті 34 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», стаття 22 Закону України «Про звернення громадян» та Порядок організації та проведення особистого прийому громадян у Верховній Раді України, затверджений Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 17 квітня 2015 року № 573.

Під час проведення особистого прийому до Голови Комітету звернулися 25 громадян, 14 з яких були пенсіонерами, 6 – інвалідами, 4 – державними службовцями, 3 – безробітними, 1 – учасником ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, 1 – підприємцем. Найбільша кількість заявників проживала в місті Києві – 10, Київській області – 4, Кіровоградській та Запорізькій областях – по 3, Харківській області – 2, Сумській, Чернігівській областях та Автономній Республіці Крим – по 1 особі.

Значна більшість питань, з якими звернулись громадяни, не мали прямого стосунку до предмету відання Комітету і торкалися проблем, пов'язаних із призначенням житлових субсидій, наданням дозволів на приватизацію земельних ділянок, підвищення прожиткового мінімуму, відшкодування пільг за перевезення, фактів самочинної забудови, проведення капітального ремонту будинків, виплати банківських заощаджень, порушень, допущених правоохоронними та судовими органами, надання матеріальної допомоги,

захисту прав громадян від монопольного підвищення цін тощо. Незважаючи на вищевказану обставину, заявникам надавалися усні юридичні роз'яснення і поради щодо шляхів вирішення порушених ними питань, погоджено органи, в тому числі й інші парламентські комітети, до яких планувалося скерувати відповідні звернення за підписом Голови Комітету, строки їх розгляду, перелік додаткових документів та матеріалів, необхідних для системного вивчення проблем та їх подальшого розв'язання тощо.

Разом з тим, окремі з порушених питань мали безпосереднє відношення до предмету відання Комітету. Зокрема, жителі Запорізької області О.Смирнов, С.Старун, С.Белічев просили надати практичну допомогу у встановленні законності під час виконання Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» на території Приморського району Запорізької області в частині проведення громадського обговорення відповідної ініціативи як обов'язкового етапу при прийнятті рішень щодо такого об'єднання. Для з'ясування зазначених при особистому прийомі обставин та інформування про це заявників, Голова Комітету скерував звернення на адресу Приморського міського голови Запорізької області та голови Запорізької обласної державної адміністрації. Аналогічного характеру консультативну допомогу було надано групі заявників, яких турбувало питання віднесення селища Власівка Світловодської міської ради Кіровоградської області до категорії міст обласного значення.

РОБОТА ЗІ ЗВЕРНЕННЯМИ

Постійну увагу впродовж періоду п'ятої сесії, Комітет надавав розгляду звернень громадян, юридичних осіб, органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових осіб, депутатів місцевих рад, що надходили на його адресу. Законодавчою основою розгляду таких звернень були відповідні положення Конституції України, Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання», закони України «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію» та інші.

За звітний період до Комітету надійшло майже 2200 одиниць вхідної кореспонденції: матеріалів інформаційного характеру, доручень і розпоряджень керівництва Верховної Ради України та її Апарату, законопроектів та пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи, рішень органів місцевого самоврядування, інформаційних запитів та звернень, електронних петицій, висновків міжнародних та вітчизняних інституцій на законопроекти, пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Звернень (заяв, скарг, повідомлень, пропозицій, запитів, електронних петицій) від усіх категорій заявників (юридичні особи, органи державної влади і місцевого самоврядування, їх посадові особи, громадяни) надійшло понад 1000, з яких від юридичних осіб – майже 900. Вони стосувалися практично всіх

сторін суспільного життя і в багатьох випадках виходили за межі предмету відання Комітету. Звернення бралися до уваги, ретельно вивчалися, заявникам надавалися відповіді, роз'яснення, рекомендації, про зміст окремих звернень інформувалися уповноважені на їх розгляд органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Так, понад 100 звернень стосувалося питань перейменування адміністративно-територіальних одиниць, в тому числі у зв'язку з необхідністю приведення їх назв у відповідність із вимогами Закону України від 09.04.2015 № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та перейменуванню місцевих рад;

близько 100 – проблематики призначення позачергових виборів до органів місцевого самоврядування;

близько 60 – питань місцевих фінансів, недостатності коштів на оплату праці державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування;

понад 50 – окремих питань здійснення повноважень органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами та депутатами місцевих рад;

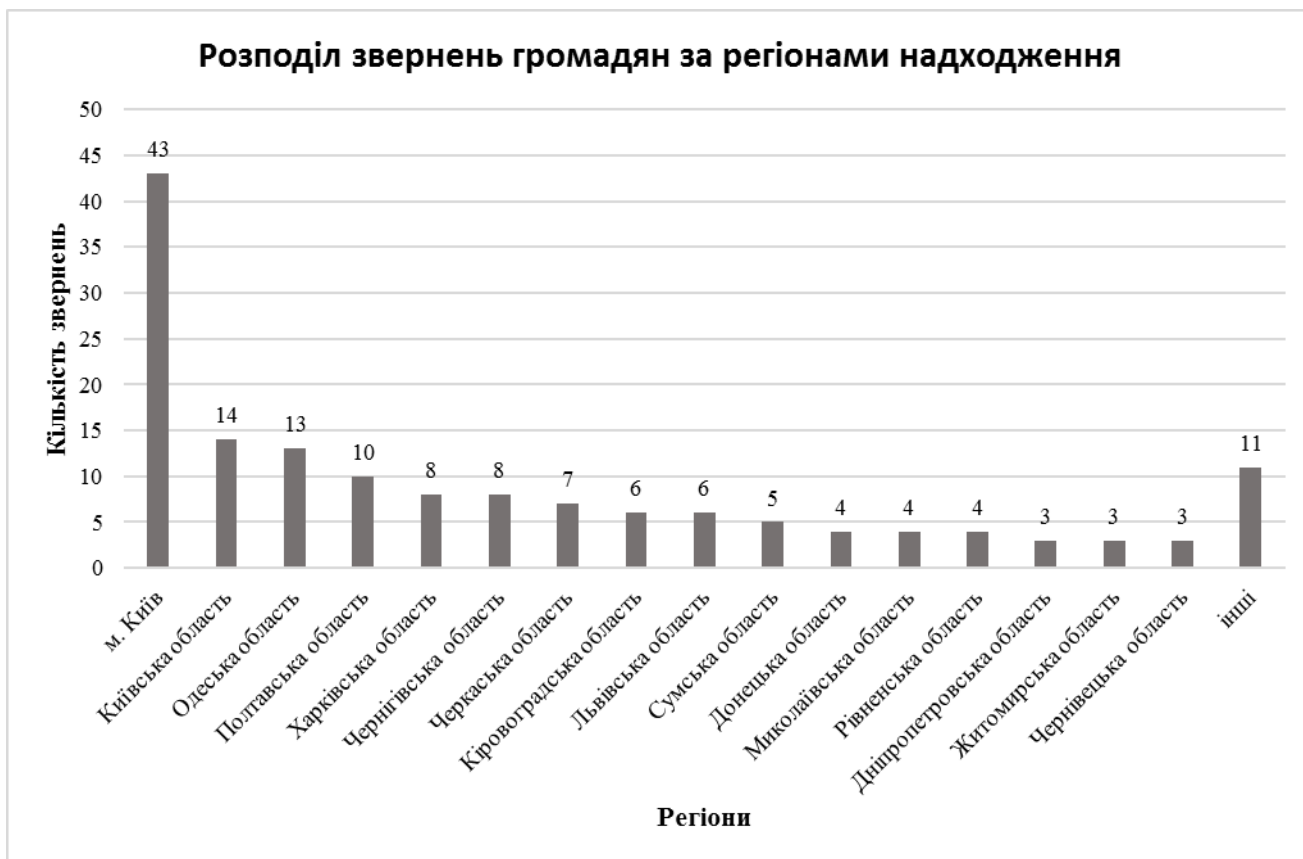
близько 50 – щодо статусу та об'єднання територіальних громад;

понад 40 – скарги на неналежне виконання чи перевищення своїх повноважень органами місцевого самоврядування, сільськими, селищними, міськими головами;

понад 20 – державних символів і нагород України.

Безпосередньо звернень громадян України за період п'ятої сесії станом на 13.01.2017 року надійшло 152, з яких 4 подавалися як електронні петиції, однак не набрали необхідної для підтримки 25000 голосів і розглядалися як звичайні звернення, в яких йшлося про перейменування міст Дніпро, Кам'янське, Кіровоград, відновлення другого куплету Державного Гімну України, заборону державним службовцям категорій «А» і «Б» володіти нерухомістю, відкривати рахунки та зберігати цінні речі за кордоном. При цьому розподіл даних звернень за регіонами надходження характеризується такими показниками:

- м. Київ – 43;
- Київська область – 14;
- Одеська область – 13;
- Полтавська область – 10;
- Харківська, Чернігівська області – по 8;
- Черкаська область – 7;
- Кіровоградська, Львівська області – по 6;
- Сумська область – 5;
- Донецька, Миколаївська, Рівненська області – по 4;
- Дніпропетровська, Житомирська, Чернівецька області – по 3;
- інші – 11.

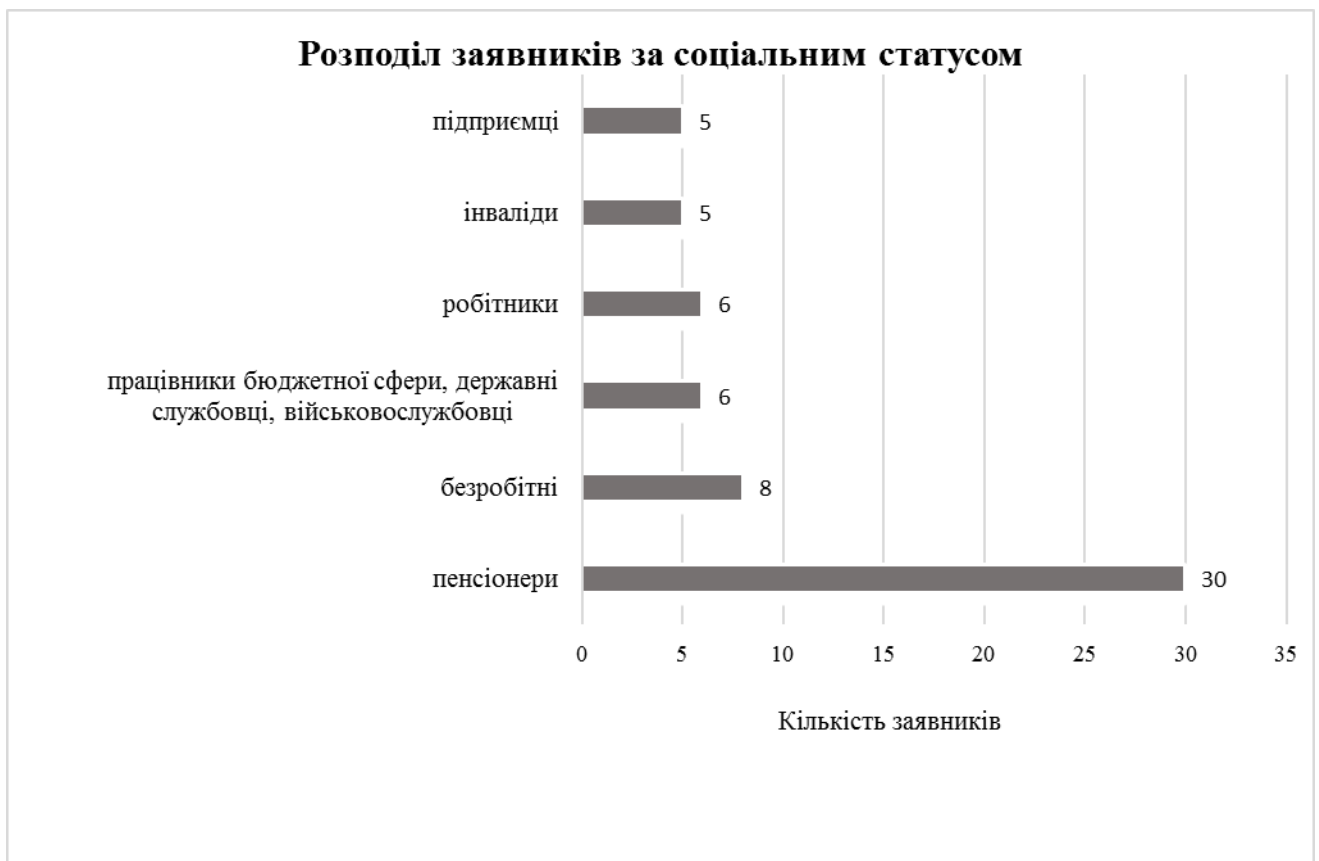

Значна більшість звернень мала індивідуальний характер – 127, – і лише 25 були надіслані від 2-х і більше авторів. При цьому вперше до Верховної Ради України, Комітету та їх посадових осіб звернулося 45 дописувачів, які раніше ніколи не писали на адресу цих органів та посадових осіб.

Розподіл заявників за соціальним статусом, про який вони повідомили у своїх зверненнях такий:

- пенсіонери – 30;
- безробітні – 8;
- працівники бюджетної сфери, державні службовці, військовослужбовці – 6;
- робітники – 6
- інваліди – 5;
- підприємці – 5.

Тематична спрямованість звернень стосувалася практично всіх аспектів діяльності Комітету:

- діяльність органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади – 42;
- державне будівництво та адміністративно-територіальний устрій – 27;
- діяльність вищих органів державної влади – 27;
- соціальний захист, праця та заробітна плата – 14;
- забезпечення законності та правопорядку – 11;
- аграрна, земельна, фінансова, податкова, митна політика – 8
- комунальне господарства, екологія та природні ресурси – 6;
- культура, освіта, наука, охорона здоров'я – 4;
- обороноздатність, суверенітет, міждержавні відносини – 4;
- інші – 9.

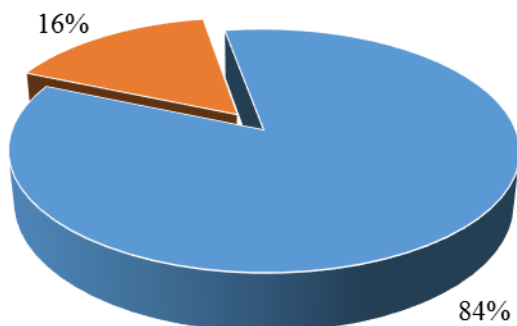
Тематична спрямованість звернень

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Протягом п'ятої сесії Верховної Ради України VIII скликання на адресу Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування продовжували надходити запити щодо надання публічної інформації з питань, віднесених до його відання. Загалом було отримано 19 таких запитів, з яких 16 надійшло в електронному вигляді, а 3 – поштою.

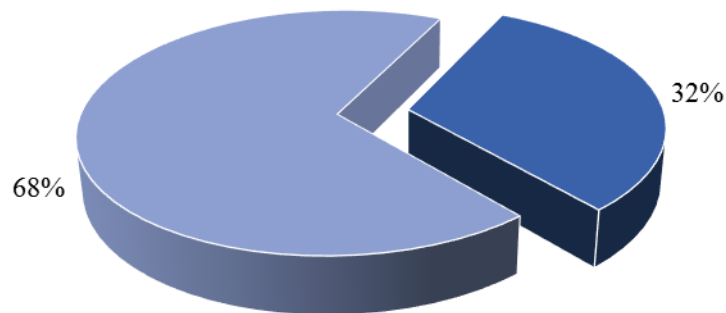
Спосіб надходження запиту

- Отримано в електронному вигляді
- Отримано на паперових носіях

Найбільш запитуваною була інформація статистично-довідкового характеру: надійшло 13 запитів відповідного змісту, або 68 % від загальної кількості надісланих до Комітету запитів на інформацію. Разом із тим, було отримано 6 запитів стосовно надання правової інформації, що склало 32 % від їх загальної кількості.

Зміст запитуваної інформації

- Правова інформація
- Статистично-довідкова інформація

У вказаних запитах порушувалися питання щодо призначення позачергових виборів до органів місцевого самоврядування, встановлення і зміни меж населених пунктів, віднесення міста Краматорськ Донецької області до тимчасово окупованих територій, входження міст Ірпінь та Гостомель до Києво-Святошинського району Київської області, набуття повноважень радами об'єднаних територіальних громад, стану розгляду законодавчих ініціатив у сфері символіки та нагородної справи, трактування поняття «керівні органи політичної партії» в контексті вимог Закону України «Про державну службу», надання актів щодо утворення представницьких органів місцевого самоврядування, надання копій протоколів і стенограм засідань Комітету тощо.

Ініціаторами 18 запитів на інформацію, що надійшли до Комітету, були громадяни України і лише один отримано від юридичної особи. Крім того, один запит було передано для розгляду до Комітету як належного розпорядника відповідно до частини третьої статті 22 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від Бендюгівської сільської ради Кагарлицького району Київської області.

Суб'єкти подання запиту

Отримані Комітетом запити на інформацію відповідали, в основному, вимогам Закону України «Про доступ до публічної інформації» і тому жодного разу Комітет не скористався нормами Закону України «Про доступ до публічної інформації», що передбачають можливість розпорядника відмовити запитувачу у задоволенні його запиту.

Таким чином, відповіді на запити надавалися вчасно, в межах граничного п'ятиденного строку розгляду запитів на інформацію, передбаченого Законом України «Про доступ до публічної інформації» та в повному обсязі, що вкотре засвідчило дотримання Комітетом з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування принципів відкритості і прозорості у своїй роботі, готовності до конструктивного діалогу з громадянським суспільством.

ПРОЗОРІСТЬ ТА ПУБЛІЧНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІТЕТУ

Забезпечення принципів прозорості та публічності в роботі Комітету і його підкомітетів у період п'ятої сесії Верховної Ради України VIII скликання здійснювалось шляхом вільного доступу на їх засідання представників державних органів влади та органів місцевого самоврядування і їх асоціацій, підприємств, установ, організацій, міжнародних і вітчизняних неурядових організацій, науковців, експертів, представників засобів масової інформації, трансляцією засідань Комітету в мережі Інтернет, по телебаченню і радіо, веденням повного аудіозапису та публікацією стенограм засідань Комітету, розміщенням в мережі Інтернет порядків денних та протоколів засідань Комітету, всіх прийнятих актів включно з роз'ясненнями, рекомендаціями, правовою позицією з тих чи інших питань.

Впродовж звітнього періоду роботу Комітету висвітлювали газети «Голос України», «Урядовий кур'єр», журнал «Віче», регіональні газети і журнали. Практично щодня з інформаційних випусків новин парламентського телеканалу «РАДА» громадяни дізнавались про діяльність Комітету, в центрі уваги якого були становище і перспективи реформування місцевого самоврядування на засадах децентралізації, законодавче забезпечення формування об'єднаних територіальних громад, вдосконалення системи надання адміністративних послуг, використання для цього кращого європейського досвіду, функціонування оновлених інститутів публічної служби, забезпечення установчих повноважень парламенту у сфері адміністративно-територіального устрою та призначення виборів до органів місцевого самоврядування тощо.

Так, голова підкомітету з питань органів самоорганізації населення, місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії О.Бойко у програмі «ПолітикаUA» телеканалу «РАДА» розповіла про підсумки візиту делегації Комітету до Швейцарської конфедерації, звернувши увагу на велику схожість багатьох аспектів процесу децентралізації у наших країнах та навівши при цьому приклад конкретного вирішення питань у кантоні Берн. Особливий наголос представник Комітету зробила на необхідності врахування в Україні швейцарського досвіду використання механізмів прямої демократії, в першу чергу шляхом проведення референдумів.

В інтерв'ю журналістам цієї ж програми, позаштатний консультант Комітету, доктор юридичних наук, професор В.Федоренко торкнувся питання результатів останніх виборів в об'єднаних територіальних громадах, вказав на динаміку об'єднання і попередні підсумки реформи з децентралізації, проблеми становлення і «росту» нових громад, необхідність запровадження фахової експертизи проектів з використання публічних фінансів тощо. У свою чергу, член Комітету Л.Зубач висвітлив проблеми бюджетної децентралізації, ризиків у забезпеченні фінансами делегованих та самоврядних повноважень органів місцевого самоврядування наступного бюджетного року, про здобутки та недоліки при об'єднанні територіальних громад, про формування міст-агломерацій навколо міст обласних центрів і т.ін.

Заступник Голови Комітету С.Кудлаєнко у програмі «Ексклюзив» телеканалу «РАДА» висловив свою точку зору щодо перебігу бюджетного процесу на майбутній рік, вказавши на доступність, відкритість і прозорість процедури обговорення проекту Державного бюджету на 2017 рік, його спрямованість на децентралізацію, самостійність місцевих бюджетів, прогнозний ріст їх показників у сферах освіти та медицини, про особливості розгляду питань в Комітеті з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, залучення до обговорення та співпраці профільних міністерств, неурядових організацій, в тому числі міжнародних.

Голова підкомітету з питань адміністративних послуг, державних символів та нагород О.Дехтярчук в інтерв'ю програмі «Ексклюзив» також звернув увагу на відкритість і прозорість процедури обговорення та прийняття проекту Державного бюджету на 2017 рік, відзначив факт збереження державного фонду регіонального розвитку, збільшення базових соціальних стандартів,

торкнувся питань врахування ризиків, пов'язаних із ситуацією навколо «Приватбанку», фінансової децентралізації і особливостей формування місцевих бюджетів на 2017 рік у розрізі джерел надходжень, міжбюджетних трансфертів, формуванням видатків за галузевою ознакою тощо.

Спільно з Проектом «Реформа управління на сході України», що виконується федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), яка діє за дорученням Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та парламентським телеканалом «РАДА» було підготовлено низку сюжетів про практику впровадження механізмів співробітництва територіальних громад у Полтавській області, які вийшли в ефір як на загальнодержавних, так і на регіональних телеканалах, що сприяло популяризації механізмів співробітництва територіальних громад.

Анонси про комітетські заходи та інформація щодо їх перебігу і результати проведення постійно скеровувались до засобів масової інформації, прес-служби Парламенту. Діяльність депутатського корпусу, керівництва Комітету і підкомітетів активно оприлюднювалась на офіційному веб-сайті Верховної Ради України (27 публікацій у рубриці «Новини» за п'яту сесію) та на офіційному веб-сайті Комітету (<http://komsamovr.rada.gov.ua>) (56 публікацій у рубриці «Новини»).

Важливим елементом відкритості роботи Комітету була його взаємодія і співпраця з органами державної влади та місцевого самоврядування і їх асоціаціями, громадянським суспільством в особі громадських об'єднань і неурядових організацій, міжнародних партнерів Комітету, наукових та навчальних закладів шляхом спільної участі у робочих групах, нарадах, зустрічах, виїзних засіданнях, комітетських слуханнях, круглих столах, форумах, конференціях, семінарах та інших заходах.

Інформування широкого загалу про діяльність Комітету і прийняті ним рішення забезпечувались також через надання відповідей на депутатські запити, звернення юридичних осіб та громадян, безпосереднє спілкування з громадянами. Крім того, інформація про діяльності Комітету надавалась також шляхом відповідей на 19 інформаційних запитів, які впродовж періоду п'ятої сесії надійшли на адресу Комітету.

З метою інформування органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості про свою діяльність, забезпечення прозорості та публічності роботи, протягом п'ятої сесії за сприяння Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «RADA: підзвітність, відповідальність, демократичність» здійснювався аудіовізуальний запис засідань Комітету (онлайн трансляції) з наступним розміщенням відповідного матеріалу на офіційному веб-сайті Комітету.

Громадянська мережа ОПОРА з початком п'ятої сесії продовжила дослідження з оцінки прозорості роботи комітетів Верховної Ради України в рамках загального проекту аналізу ефективності роботи парламентських комітетів. На даний момент методологія оцінки прозорості включає 34 індикатори. При формуванні частини з них (18) було враховане Положення про

веб-ресурси Верховної Ради України, затверджене Розпорядженням Голови Верховної Ради України № 699 від 19 травня 2015 року, де визначений перелік інформації, яка повинна оприлюднюватися на веб-сайтах комітетів. Інша частина індикаторів (16) сформована на онові переліку інформації, яку, на думку Громадянської мережі ОПОРА, доцільно оприлюднювати на веб-сайтах комітетів.

За результатами підготовленого Громадською мережею ОПОРА звіту «Ефективність роботи парламентських комітетів», який охоплює період із грудня 2014 року по листопад 2016 року, **Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування з 32 балами зайняв перше місце серед парламентських комітетів за рівнем прозорості (94%).**

Також наприкінці періоду роботи п'ятої сесії у Верховній Раді України за підтримки і сприяння Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «RADA: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво» запрацював новий інформаційний ресурс, яким запроваджено потужний і наочний механізм взаємодії громадян і громадянського суспільства з Верховною Радою України та її комітетами із найважливішого питання їхньої діяльності – законопроектної роботи. Йдеться про початок роботи порталу громадського обговорення законопроектів, на якому кожен бажаючий може висловити свої думки, зауваження, пропозиції до законодавчих ініціатив.

Слід вказати, що першим парламентським комітетом, який долучився до цієї справи, став Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування. Так, з 9 по 30 грудня 2016 року на вказаному електронному ресурсі пройшло громадське обговорення проекту Закону України про громадські слухання (реєстр. № 2295а від 06.07.2015), поданого народними депутатами України О.Бойко, О.Ледовських, М.Фендоруком, О.Черненком, І.Поповим, С.Кудлаєнком, В.Денисенком, більшість з яких є членами Комітету. І про це обговорення і його хід повідомлялося не лише на офіційних веб-сайтах Верховної Ради України та Комітету, але й у соціальній мережі Фейсбук.

Даним законопроектом пропонувалося регламентувати права громадян на участь у громадських слуханнях, запровадити процедуру ініціювання, підготовки та проведення громадських слухань, урахування їх результатів органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами. У ході обговорення законопроекту було отримано 45 пропозицій, коментарів, зауважень, про які будуть поінформовані народні депутати України – члени Комітету в період його розгляду на засіданнях профільного підкомітету Комітету та Комітету для можливого врахування при опрацюванні тексту та внесенні пропозицій щодо змісту проекту висновку Комітету з цього питання.